

Zarejestrowano w Biurze Rady
w dniu 9 listopada 2022 r. o godz. 9:30

**Uchwała Nr/..../....
Rady Powiatu w Oświęcimiu**

z dnia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia „Programu współpracy Powiatu Oświęcimskiego z organizacjami pozarządowymi
oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na
2023 rok”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 ze zm.) Rada Powiatu uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Program współpracy Powiatu Oświęcimskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Oświęcimiu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Program współpracy Powiatu Oświęcimskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami
prowadzącymi działalność pożytku publicznego
na 2023 rok**

Spis treści 1

Postanowienia ogólne	2
I. Cele Programu	3
II. Zasady współpracy	3-4
III. Zakres przedmiotowy Programu	4
IV. Formy współpracy	4-5
V. Priorytetowe zadania publiczne	5
VI. Okres realizacji Programu	5
VII. Sposób realizacji Programu	5-6
VIII. Wysokość środków planowanych na realizację Programu	6
IX. Sposób oceny realizacji Programu	6
X. Sposób tworzenia Programu oraz przebieg konsultacji	6 -7
XI Komisja Konkursowa - tryb powoływania i zasady działania	7
XII. Postanowienia końcowe	7
A. Załącznik Nr 1 do Programu - Regulamin przyznawania nagród Zarządu Powiatu w Oświęcimiu w "Konkursie na najlepszą inicjatywę realizowaną przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego „Kalejdoskop Inicjatyw”	8-9
B. Załącznik Nr 2 do Programu - Regulamin przyznawania nagród Zarządu Powiatu w Oświęcimiu w "Konkursie na najlepszy projekt materiału promocyjnego organizacji pozarządowej z terenu Powiatu Oświęcimskiego"	10-11

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Powiat Oświęcimski poprzez „Program współpracy Powiatu Oświęcimskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok” działa na rzecz jak najlepszego zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty tworzonej przez jego mieszkańców.

Obecnie na terenie Powiatu Oświęcimskiego działa około 400 różnego rodzaju stowarzyszeń, klubów sportowych i fundacji. Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego oraz zaangażowanie i aktywność poprzez zgromadzenie w swoich szeregach lokalnych liderów pragnących rozwiązywać ważne problemy społeczne, znacząco wpływają na jakość życia w Powiecie. Poczucie odpowiedzialności za rozwój lokalnych społeczności, powoduje że organizacje te są odpowiednim partnerem Powiatu do realizacji zadań publicznych.

Niniejszy Program, uchwalony przez Radę Powiatu w Oświęcimiu określa ogólne formy, zasady oraz zakres współpracy organów samorządowych Powiatu Oświęcimskiego z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi na terenie powiatu oświęcimskiego działalność statutową w zakresie odpowiadającym zadaniom ustawowym powiatu. Określa również zasady współpracy z podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Definiuje ponadto priorytety zadań, których wykonanie wiąże się z udzieleniem pomocy publicznej realizującym je organizacjom.

PODSTAWA PRAWNA

- 1) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym
- 2) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
– zwana dalej „Ustawą”
- 3) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r.
w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego
oraz wzoru sprawozdania wykonania tego zadania

ADRESACI PROGRAMU:

- organizacje pozarządowe,
- podmioty o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

KOORDYNATOR PROGRAMU:

- Zarząd Powiatu w Oświęcimiu, który poprzez Naczelnika Wydziału Promocji Powiatu, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu zapewnia bieżący nadzór nad realizacją Programu.

I. CELE PROGRAMU

1. Cel główny

Skuteczne działanie na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwijanie współpracy samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi w szczególności dla podnoszenia efektywności działań podejmowanych w zakresie zlecenia i realizacji zadań publicznych oraz wspólnego określania zasad, obszarów, kierunków i form wzajemnej współpracy.

2. Cele szczegółowe

- 1) wspieranie działań na rzecz umacniania istniejących i pobudzania nowych inicjatyw związanych z powstawaniem nowych organizacji pozarządowych w Powiecie Oświęcimskim działających dla dobra lokalnej społeczności,
- 2) promocja działalności organizacji pozarządowych,
- 3) integracja i wspólne działanie organizacji pozarządowych i administracji samorządowej dążące do realizacji sfery zadań publicznych wymienionych w art. 4 ust. 1 Ustawy,
- 4) zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych.

II. ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Powiatu Oświęcimskiego odbywa się w oparciu o następujące zasady:

- 1) partnerstwa – dobrowolna współpraca równorzędnych dla siebie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów,
- 2) suwerenności – posiadanie przez partnerów współpracy zdolności do bycia podmiotem prawa i obowiązków poprzez niezależne wykonywanie swoich zadań oraz swobodę w przekazywaniu tych kompetencji innym podmiotom,
- 3) efektywności – wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań publicznych,

- 4) uczciwej konkurencji - równy dostęp do informacji w zakresie wykonywanych działań zarówno przez podmioty publiczne jak i niepubliczne oraz stosowanie tych samych kryteriów, przy dokonywaniu oceny tych działań i podejmowaniu decyzji odnośnie ich finansowania,
- 5) jawności - wszystkie możliwości współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur.

III. ZAKRES PRZEDMIOTOWY

Powiat prowadzi działalność w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 Ustawy we współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi na terenie Powiatu działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom powiatu.

IV. FORMY WSPÓŁPRACY

Współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy i pozafinansowy.

1. Współpraca o charakterze finansowym polega na zleceniu realizacji zadań publicznych w formach:
 - 1) powierzania wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
 - 2) wspierania wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
2. Współpraca pozafinansowa polega na:
 - 1) wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działania,
 - 2) konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy projektów aktów w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji pozarządowych,
 - 3) tworzeniu wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 Ustawy oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej,
 - 4) udzielaniu organizacjom wsparcia poprzez:
 - a) prowadzenie doradztwa i informacji związanych z funkcjonowaniem stowarzyszeń,
 - b) organizowanie konferencji i szkoleń,

- c) promocję działalności organizacji pozarządowych, poprzez ogłaszanie konkursów promujących ich działalność („Konkurs na najlepszą inicjatywę realizowaną przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego *KALEJDOSKOP INICJATYW*”, „Konkurs na najlepszy materiał promocyjny organizacji pozarządowej z terenu Powiatu Oświęcimskiego”), organizacja kiermaszy świątecznych, imprez okolicznościowych, gdzie organizacje mogą prezentować swą działalność,
 - d) pomoc w nawiązywaniu przez organizacje pozarządowe kontaktów międzynarodowych oraz wspieranie inicjatyw o charakterze międzynarodowym,
 - e) współorganizację przedsięwzięć w szczególności z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz kultury fizycznej i sportu,
 - f) współorganizację szkolenia w zakresie edukacji konsumenckiej młodzieży i dorosłych oraz doradztwa konsumenckiego.
3. Współpraca w ramach MOWES – Małopolskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej – Małopolska Zachodnia, której przedmiotem jest świadczenie nieodpłatnych usług animacji lokalnej realizowanych na rzecz Powiatu.

V. PRIORYTETOWE ZADANIA PUBLICZNE

Zadania publiczne przewidziane do realizacji w roku 2023 obejmują następujące obszary działań:

- 1) Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.
- 2) Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
- 3) Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
- 4) Polityka senioralna – działania na rzecz pobudzania aktywności osób starszych.
- 5) Kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
- 6) Aktywizacja społeczno -zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 7) Działania na rzecz rozwoju kompetencji społecznych młodzieży.

VI. OKRES REALIZACJI PROGRAMU

Program obowiązuje od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku.

VII. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Zlecenie realizacji zadań Powiatu Oświęcimskiego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 Ustawy obejmuje w pierwszej kolejności te zadania, które Program określa jako priorytetowe. Zlecenie to odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert

w oparciu o przepisy Ustawy i wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze oraz kompetencje właściwego organu Powiatu Oświęcimskiego, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia lub dane zadanie można zrealizować efektywniej w inny sposób określony w przepisach odrębnych (w szczególności na zasadach i w trybie określonym w ustawie Prawo zamówień publicznych).

VIII. WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Planowana wysokość środków finansowych na realizację Programu – 595 tys. zł
2. Szczegółową wysokość środków finansowych planowanych na realizację Programu określa Uchwała Budżetowa Powiatu Oświęcimskiego na 2023 r.

IX. SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Wydziały merytoryczne Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu współpracujące z podmiotami Programu w zakresie swoich właściwości, monitorują realizację Programu i odpowiadają za przeprowadzanie kontroli realizacji zadań zleconych oraz przedkładają roczne sprawozdania wraz z propozycjami zadań na kolejny rok do Wydziału Promocji Powiatu, Kultury i Sportu.
2. Wskaźnikami efektywności programu będą uzyskane informacje dotyczące w szczególności:
 - 1) liczby podmiotów Programu współuczestniczących w realizacji zadań publicznych w 2023 r.,
 - 2) liczby zadań zrealizowanych w ramach Programu,
 - 3) wysokości środków finansowych zaangażowanych na realizację Programu.
3. Zarząd Powiatu w Oświęcimiu przedłoży Radzie Powiatu w Oświęcimiu sprawozdanie z realizacji Programu za rok 2023 w terminie do dnia 31 maja 2024 r.

X. SPOSÓB TWORZENIA PROGRAMU ORAZ PRZEBIEG KONSULTACJI

1. Projekt „Programu współpracy Powiatu Oświęcimskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 r.” utworzony został na bazie „Programu współpracy” na 2022 r.
2. Projekt został poddany konsultacjom społecznym w terminie od 12 października do 27 października 2022 r. poprzez umieszczenie go w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Powiatu Oświęcimskiego, na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu oraz rozesłanie drogą elektroniczną (wg posiadanej bazy adresów e-mailowych) do organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Oświęcimskiego.

3. W trakcie konsultacji organizacje pozarządowe miały możliwość składania wniosków i uwag do przedłożonego projektu Programu w formach określonych w uchwale Nr L/362/2010 Rady Powiatu w Oświęcimiu z dnia 29 września 2010 r. w sprawie sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

XI. KOMISJA KONKURSOWA – TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA

1. W celu oceny ofert złożonych w otwartych konkursach Zarząd Powiatu w Oświęcimiu powołuje Komisje Konkursowe.
2. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby reprezentujące organizacje pozarządowe i podmioty uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego (z wyłączeniem osób reprezentujących podmioty biorące udział w konkursie). Dopuszcza się również udział – z głosem doradczym – ekspertów czyli osób posiadających wiedzę specjalistyczną w dziedzinie, w której ogłoszony został konkurs.
3. Szczegółowe informacje o trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert określi Zarząd Powiatu w Oświęcimiu w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert.
4. Komisja konkursowa jest organem powołanym w celu opiniowania wniosków o uzyskanie środków finansowych. Jej decyzja nie jest zatem wiążąca dla organu ogłaszającego konkurs. Decyzję o wyborze oferty i udzieleniu dotacji na realizację zadania publicznego dokonuje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu.

XII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Tryb postępowania o udzielenie dotacji, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonania zleconego zadania określa Ustawa.
2. Załącznikiem Nr 1 do niniejszego Programu jest: Regulamin przyznawania nagród Zarządu Powiatu w Oświęcimiu w „Konkursie na najlepszą inicjatywę realizowaną przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego *KALEJDOSKOP INICJATYW*”.
3. Załącznikiem Nr 2 do niniejszego Programu jest: Regulamin przyznawania nagród Zarządu Powiatu w Oświęcimiu w „Konkursie na najlepszy projekt materiału promocyjnego organizacji pozarządowej z terenu Powiatu Oświęcimskiego”.
4. Wszelkie uwagi, wnioski i propozycje dotyczące Programu należy zgłaszać do Zarządu Powiatu w Oświęcimiu za pośrednictwem Wydziału Promocji Powiatu, Kultury i Sportu.

Załącznik Nr 1

do „Programu współpracy Powiatu
Oświęcimskiego z organizacjami
pozarządowymi oraz innymi podmiotami
prowadzącymi działalność pożytku publicznego
na 2023 rok”

REGULAMIN

przyznawania nagród Zarządu Powiatu w Oświęcimiu w „Konkursie na najlepszą inicjatywę realizowaną przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego Kalejdoskop Inicjatyw”

I. Warunki udziału w konkursie

1. Konkurs dotyczy inicjatyw zrealizowanych w 2022 roku przez organizacje pozarządowe lub inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego na terenie Powiatu Oświęcimskiego.
2. Do konkursu mogą być zgłoszone inicjatywy realizowane cyklicznie lub zrealizowane jednorazowo.
3. Nominacje mogą być zgłaszane przez organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, osoby prawne, organy administracji publicznej oraz kościoły i związki wyznaniowe. Zgłoszenia mogą dotyczyć również własnej inicjatywy.
4. Realizatorzy inicjatywy muszą wyrazić zgodę na uczestnictwo w konkursie – ustnie lub pisemnie.
5. Zgłoszenia przedstawiane są pisemnie za pomocą formularza wniosku nominacyjnego dostępnego w wersji elektronicznej na stronach Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu www.powiat.oswiecim.pl lub w wersji papierowej w Wydziale Promocji Powiatu, Kultury i Sportu ul. Wyspiańskiego 10, 32-602 Oświęcim.
6. Zgłoszenia należy kierować na adres Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu, ul. Wyspiańskiego 10, 32-602 Oświęcim do dnia 28 lutego 2023 r. (liczy się data wpływu).

II. Komisja konkursowa:

1. Komisję Konkursową w skład której wchodzić będą m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych, powołuje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu.
2. Wyboru członków Komisji Konkursowej dokonuje się w okresie do jednego miesiąca po zakończeniu naboru wniosków i ustaleniu listy wnioskodawców.
3. W skład Komisji Konkursowej nie może wchodzić przedstawiciel podmiotu składającego wnioski w konkursie.
4. Nagrodę przyznaje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu na podstawie wskazań Komisji.
5. Komisja dokonuje wskazania na podstawie opracowanego przez siebie regulaminu uwzględniającego:
 - 1) społeczne znaczenie zrealizowanej inicjatywy,
 - 2) wpływ inicjatywy na promowanie Powiatu,
 - 3) umiejętność pozyskiwania przez nominata środków finansowych i pozafinansowych z różnych źródeł oraz efektywność ich wykorzystania,
 - 4) umiejętność zaangażowania wolontariuszy do realizacji projektu,
 - 5) innowacyjność projektu,
 - 6) doświadczenie w prowadzonej działalności,
 - 7) prowadzenie przez nominata działalności w sposób nie budzący wątpliwości etycznych,
 - 8) umiejętność podejmowania przez nominata współpracy z innymi partnerami społecznymi.
6. Nagroda ma charakter finansowy, a jej najwyższa wartość stanowi równowartość dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedni ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
7. Informację o przyznanych nagrodach podaje się do wiadomości publicznej.

III. Postanowienia końcowe

W sprawach spornych ostatecznego rozstrzygnięcia dokonuje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu.

Załącznik Nr 2

do „Programu współpracy Powiatu
Oświęcimskiego z organizacjami
pozarządowymi oraz innymi podmiotami
Prowadzącymi działalność pożytku publicznego
na 2023 rok”

REGULAMIN

przyznawania nagród Zarządu Powiatu w Oświęcimiu w „Konkursie na najlepszy projekt materiału promocyjnego organizacji pozarządowej z terenu Powiatu Oświęcimskiego”.

I. Warunki udziału w konkursie:

1. Konkurs dotyczy własnych materiałów promocyjnych organizacji pozarządowych, planowanych do realizacji w 2023 r.
2. Do konkursu mogą być zgłoszone projekty materiałów promujących całokształt działalności organizacji pozarządowej lub wybraną inicjatywę tej organizacji.
3. Zgłoszenia przedstawiane są pisemnie za pomocą formularza wniosku nominacyjnego dostępnego w wersji elektronicznej na stronach Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu www.powiat.oswiecim.pl lub w wersji papierowej w Wydziale Promocji Powiatu, Kultury i Sportu, ul. Wyspiańskiego 10, 32-602 Oświęcim.
4. Do wniosku nominacyjnego winien być dołączony projekt materiału promocyjnego (ulotka, płyta CD, pendrive, plakat, maskotka, logo itp.) – w wersji elektronicznej, papierowej oraz ewentualnie innej w zależności od rodzaju tego materiału.
5. Zgłoszenia należy kierować na adres Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu ul. Wyspiańskiego 10 32-602 Oświęcim do dnia 28 lutego 2023 r. (liczy się data wpływu).

II. Komisja konkursowa:

1. Komisję Konkursową, w skład której wchodzić będą m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciel Komisji Prawa, Porządku Publicznego i Promocji Powiatu powołuje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu.
2. Wyboru członków Komisji Konkursowej dokonuje się w okresie do miesiąca po zakończeniu naboru wniosków i ustaleniu listy wnioskodawców.

3. W skład Komisji Konkursowej nie może wchodzić przedstawiciel podmiotu składającego wnioski w konkursie.
4. Nagrodę przyznaje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu na podstawie wskazań Komisji Konkursowej.
5. Komisja Konkursowa dokonuje wskazania na podstawie opracowanego przez siebie regulaminu uwzględniającego
 - 1) pomysłowość materiału promocyjnego,
 - 2) skalę i sposób rozpowszechnienia materiału promocyjnego,
 - 3) planowane rezultaty produktu promocyjnego zgłoszonego do konkursu.
6. Nagroda ma charakter finansowy. Najwyższa wartość nagrody może wynieść równowartość dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedni ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
7. Nagroda może być przeznaczona wyłącznie na pokrycie kosztów wyprodukowania materiału promocyjnego wybranego w konkursie.
8. Informację o przyznanych nagrodach podaje się do wiadomości publicznej.

III. Postanowienia końcowe:

W sprawach spornych ostatecznego rozstrzygnięcia dokonuje Zarząd Powiatu w Oświęcimiu.

Uzasadnienie

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ww. ustawy , przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.